

TOP-5.3.1-16-CS1-2017-00016

A helyi identitás és kohézió erősítése Szentesen

(Magyartés, magyartési tanyak, Zalota, Mentettrét, Felsőrért, Kajánújfalu, Lapistó) projekt

*„Egy közösség erősebb,
mint ezer ember külön-külön!”*

TANULMÁNY

Bevezető:

Szentes város közigazgatási területének lakosság száma 25 962 fő (2023): jelen projektünkben a városhoz tartozó, de attól távol eső szegregált településrészeket határoltunk be célterületnek.

A projekt célterülete 3 falu: Magyartés, Kajánújfalu, Lapistó, és ezeket a településrészeket körülölelő tanyavilág: a magyartési tanyák, Zalota, Felsőrért, Mentettrét, Kaján tanyák, Kajánújfalu tanyák, Lapistó tanyák

A meghatározott célterület lakosságának száma: 588 fő

A célterületen élők 44,73%-a nő és 55,27%-a férfi. Az idős korosztályhoz 153 fő tartozik, ami az összlakosság szám 26,02%-a. Az aktív munkavállaló korú felnőtt lakosság száma 305 fő, azaz 51,86%, a 19-25 éves korosztály ebből 47 fő, alig 8 %. A középiskolás 3,4%, általános iskolás 6,63%, óvodás 1,7% és ennél fiatalabb 2,38% korúak együttesen az összlakosság szám 14,12%-át teszik ki. Mindezek alapján megállapítható, hogy ezek a településrészek elöregedő tendenciát mutatnak, kevés a fiatalok száma.

Területi lebontásban:

- Magyartés és környező tanyavilág lakosainak száma: 246
- Kajánújfalu és tanyavilága lakosainak száma: 115
- Lapistó és tanyavilága lakosainak száma: 186
- Felsőrért tanyavilága lakosainak száma: 41 fő

A fentiekből látszik, hogy a célterületek közül Magyartés és annak környező tanyavilága a leglakottabb.

A célterületen élő családok társadalmi helyzete nagy eltérést mutat. A lakosok nagy része inaktív (nyugdíjas, gyes-gyed-en lévő, vagy munkanélküli). Ezek a családok folyamatosan küzdenek a mindennapi megélhetésért, a munkaképes korú lakosság körében ez a probléma leggyakrabban a munkába járás nehézségeiben csúcsosodik ki, sokszor a településrészek hátrányaiból adódóan, ami főként a várostól való távolságból adódik, elszigetelődnek és mély szegénységbe kerülnek. Azok a családok, akik a városba napi szinten járnak be dolgozni átlagos színvonalon élnek, viszont kulturális szempontból hátrányt szenvednek, mivel nincs lehetőségük helyi szinten ezek igénybevételére. A lakosság csekély része az, aki iskolai végzettségét és társadalmi helyzetét tekintve kiemelkedik az ott élő lakosságból, ők azok, akik próbálnak a közösségért tenni, próbálják a közösséget formálni, próbálnak a településeken élő gyermekeknek pozitív mintát mutatni, társadalmilag pozitív értékeket közvetíteni, több, kevesebb sikerrel. A célterületek közül Magyartés az, ahol érezhető legjobban az, hogy a lakosságnak igénye mutatkozik, hogy kulturális és szabadidős programok, családi programok megvalósításra kerüljenek, és itt található az a helyi közösség legnagyobb számban, aki képes ennek érdekében tenni és összefogni.

A projekt fő célja volt, hogy a célterületi lakosok képességeinek és készségeinek a fejlesztésével, a projekt iránymutatásával a helyi erőforrások figyelembe vételével, a későbbiek folyamán az itt élők képessé váljanak az igényeiknek megfelelő programok, rendezvények megvalósítására.

A területünkön a tervezetthez képest sokkal több programot, közel 60 rendezvényt valósítottunk meg, mert a helyi közösségnek erre volt igénye, melyet mi eredményesnek ítélünk.

Közösségi felmérések eredményei:

A közösségi felmérések során a mi területünkön az interjúzás kevésbé volt eredményes, sokkal nagyon rálátást eredményezett a jól kidolgozott kérdőíves módszer és még eredményesebbek voltak a közösségi beszélgetések.

A közösségi interjúk tapasztalatai:

A saját tapasztalataink és az önkéntes segítőink tapasztalatai is azok, hogy az interjú alanyok nagyon nyitottak voltak, nagyon sok problémáról számoltak be, nagyon sok javaslatuk volt arra vonatkozóan, hogy min kellene változtatni, milyen fejlesztésekre volna szükség.

Nehézséget okozott sok esetben az interjúk során az, hogy a megkérdezettek nagy része az első kérdést követően amikor arról is megkérdeztük, hogy mi a rossz, elkanyarodott személyeskedésbe, és általában arról próbált beszélni, hogy épp kivel nincs jóban. Az interjúzás ezen szakaszán nagyon oda kellett figyelni, hogy megfelelően tegyük fel a kérdést, és próbáljuk az interjú alanyt már itt közösségi gondolkodásmódba irányítani. Azt tapasztaltuk, hogy szinte minden interjú alany beszámolt arról, hogy az itt élő lakosok nem összetartóak, és ezen nagyon jó lenne változtatni, de hiába lesz minden próbálkozás nem fog sikerülni, mert mindenki haragszik valakire valamiért és ha a haragosa ott lesz egy rendezvényen, megmozduláson, vagy aktívan részt fog vállalni ebben a tevékenységben, akkor a másik fél biztos nem teszi. Ennek kapcsán kicsit próbáltunk mögé látni ennek a problémának és az derült ki a számunkra, hogy amikor volt a településrészeken bolt, iskola, művelődési ház, vagy posta, ahol akár napi szinten, de legalábbis rendszeresen találkoztak az emberek, és volt sok esetben egy tanító, aki a gyerekek aktív bevonásával próbált helyi rendezvényeket, (farsang, télapó ünnepség, szüreti bál) megvalósítani, akkor az itt élő lakosok sokkal nyitottabbak, érzékenyebbek voltak egymás megsegítésére is. Mivel az érintett településrészeken 15-20 éve megszűntek ezek a lehetőségek, nem voltak közösségi összejövetelek, a lakosok nagy rész csak a helyi buszjáraton, vagy még ott sem találkozik, így az itt élők befelé fordultak, nem törődnek a másik problémájával, azzal meg végképp nem, hogy közösséget építsenek. A fenti problémák a fiatalabb korosztálynak tűntek fel először és ők voltak azok, akik több próbálkozást tettek már ennek a megváltoztatására és jól látták azt, hogy ebben kulcs szerepe van a közösségi programok elindításának, mert így lehet a lakosokat közelebb hozni egymáshoz.

Kérdőíves módszer tapasztalatai:

Eredményesnek bizonyult, mivel azokhoz a lakosokhoz is eljutott, akik egyébként nem nagyon aktivizálták magukat így azoknak az embereknek, célcsoportoknak is fel tudtuk mérni az igényeit, akik más módon nem hozták volna tudomásunkra és az ő igényeiket figyelembe véve

tudtunk közösségfejlesztő programokat kialakítani. Valamint a projekt kezdetét követően két év múlva megismételtük a kérdőívezést már arra is rátekintve, hogy eredményesnek tartották e az addig elért eredményeket és pozitív visszajelzéseket kaptunk.

Közösségi beszélgetések tapasztalatai:

A legeredményesebbnek tartottuk, mivel a projekt során ezt rendszeresen tartottuk. Azért vált eredményessé, mert tudomásunk szerint a településen a mai napig így próbálják a problémákat vagy a terveket megbeszélni.

A támogatással megvalósított projekt általános tapasztalatai.

A projekt során több esetben szükséges volt a cselekvési terv és a rendezvénynaptár módosítása a helyi igényeknek megfelelően. Jól látható volt, hogy bármennyire is megalapoztuk a különböző közösségi felmérésekkel, a projekt kezdetén a célokat, feladatokat és ehhez hozzárendeltük a helyi igényeknek megfelelően a közösségi programokat, azok annak tükrében, ahogy, - pl: a közösség fejlődött vagy egyéb külső tényezők változtak, pl a covid 19 járvány, vagy egy új közösségi tér kialakítása, - úgy változtatták meg az igényeket.

Tapasztalatunk az volt, hogy a mi területünkön azok a közösségfejlesztő programok tudtak eredményeket elérni, amiket a helyi közösséggel közösen megtervezve, őket aktívan bevonva valósítottunk meg. Voltak olyan igények a kezdetek során, hogy legyen előadás különböző témákban, ezek annak ellenére, hogy érdekesek voltak nem vezettek több eredményre, minthogy tájékoztatták a lakosokat egy egy adott témában, de ahol maguk a lakosok terveztek meg egy adott projekt részletet a segítségünkkel és valósítottuk meg közösen és fenn kellett tartani, azok sikeresek voltak és a projekt befejezése után is működnek. Konkrét példa erre Magyartés virágosítása és a szemétszedés, amikor a lakosok maguk fogalmazzák meg, hogy szeretnék szebbé és virágosabbá tenni a környezetüket, megtervezik a virágágyásokat, közösen beültetik, gondozzák és locsolgatják, ennek eredményeképpen sokkal jobban érzik magukat a saját lakókörnyezetükben és sokkal jobban magukénak érzik, azóta is rendszeresen a csoportos szemétszedések. Vagy nagyon jó példája ennek, az, hogy közösen alakítottak ki egy sütögető helyet a helyi parkban, ahol rendszeresen a közös sütögetések, éjszakába nyúló beszélgetések, és hiszem azt, hogy ezek a projekt legjobb eredményei, mert hosszú távon, tartósan közösségfejlesztő hatással bírnak és működik a közösség erejétől.

A projekt során egy nagyon nehéz időszak volt a covid világjárvány. Ebben az időszakban érződött nagyon, hogy mekkora igénye van az embereknek korosztálytól függetlenül arra, hogy közösségekben legyenek, hogy kikapcsolódjanak. a mi területünkön nem működött az online programok megvalósítása, csak arra tudtuk megfelelően használni, hogy ötleteljünk, hogy hogyan oldjuk meg, mit találjunk ki annak érdekében, hogy kimozduljanak, úgy valósítsunk meg közösségi programokat, hogy nem lehet csoportosulni. Ekkor alkottuk meg a Magyartés traktoros Mikulás programot, ami fantasztikusan sikerült, a település minden lakosa kikészítette az utcára a kapujába a csizmáját, a Mikulás traktorral ment körbe, hangosan szólt a karácsonyi zene és minden házhoz vitt egy kis szaloncukrot, a családok az udvarról nézték és boldogan integettek, többen készítették süteményt is. Ez a program is egy olyan programmá vált, amit a település lakosai a továbbiakban is önállóan működtetnek, sőt sokkal tovább fejlesztették már.

Hasonló program volt az ablakadvent, amikor esténként karácsony előtt egy egy család ablakában felvillant karácsonyi pompában az aktuális ablak és a lakosok kíváncsian sétálgattak körbe a településen megcsodálva ezeket.

Nagyon eredményesnek bizonyultak a családi napok, közös játékokkal, vetélkedőkkel főzéssel, melyet költségek nélkül is meg tudnak valósítani batyus keretek között, valamint az ünnepekhez tartozó programok, készülődések.

A projekt kezdetén nem csak a helyi igényeket kellett jól felmérni, hanem meg kellett találni azokat az embereket, akik a közösség szempontjából kiemelkedő szerepet játszanak és a közösségfejlesztés aktív tagjaivá, mozgató rugóivá tudtak válni, akiket konkrétan fel lehetett készíteni arra, hogy vezetői, segítői, támogatói legyenek a programoknak, A legfontosabb szempontnak tartottuk azt, hogy ezeket az embereket megtanítsuk erre a feladatra, és ők lettek azok, akik a továbbiakban is koordinálják, cselekvésre biztatják a helyi közösségeket.

Azt gondolom, hogy a projekt eredményeit pont abban lehet mérni, hogy a közösségfejlesztők milyen módon és mennyire tudták ezeket a személyeket megtanítani ezekre a feladatokra, hogy a mai napig vannak önálló programok, melyek a projekten kívül is működnek a helyi közösség összefogásával és erejével.

Fontos volt a helyi erőforrásokat, támogató közeget felkutatni és mozgósítani, nagyon érdekes volt megtapasztalni azt, hogy a mi területünkön, ami nagyon kis közösségekből tevődött össze, hogy milyen szinten nyíltak meg azok a támogató közegek, akik korábban nem fordítottak, vagy kevésbé fordítottak figyelmet az itt élő lakosokra és pusztán annak hatására, hogy a közösségek önmagukban erősödtek és tettek magukért és ez példa értékű és támogatandó tevékenységgé vált.

Összességében a tapasztalataink és a projekt befejezése óta eltelt időszakot tanulmányozva látható, hogy eredményes volt a közösségfejlesztés a területünkön. A helyi lakosok a mai napig önállóan a közösség erejét, erőforrásait felhasználva szerveznek olyan programokat, melyeket korábban a projekt keretében valósítottunk meg, valamint tudják önállóan a saját érdekeiket képviselni.

Kelt.: Szentes, 2023. 08. 18.

A tanulmányt összeállította:

Bódi Szilvia
közösségfejlesztő